YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (suuri jaosto)

9 päivänä marraskuuta 2004 *

Asiassa C-46/02,

jossa on kyse EY 234 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä,

jonka Vantaan käräjäoikeus (Suomi) on esittänyt 1.2.2002 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 18.2.2002, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Fixtures Marketing Ltd

vastaan

Oy Veikkaus Ab,

* Oikeudenkäyntikieli: suomi.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (suuri jaosto),

toimien kokoonpanossa: presidentti V. Skouris, jaostojen puheenjohtajat P. Jann, C. W. A. Timmermans, A. Rosas ja K. Lenaerts (esittelevä tuomari) sekä tuomarit J.-P. Puissochet, R. Schintgen, N. Colneric ja J. N. Cunha Rodrigues,

julkisasiamies: C. Stix-Hackl,
kirjaajat: johtavat hallintovirkamiehet M. Múgica Arzamendi ja M.-F. Contet,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 30.3.2004 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Fixtures Marketing Ltd, edustajanaan asianajaja R. Kurki-Suonio,

— Oy Veikkaus Ab, edustajinaan asianajajat S. Kemppinen ja K. Harenko,

— Suomen hallitus, asiamiehinään E. Bygglin ja T. Pynnä,

— Belgian hallitus, asiamiehenään J. Devadder, avustajanaan advocaat P. Vlaemminck,

— Saksan hallitus, asiamiehenään W.-D. Plessing,

— Ranskan hallitus, asiamiehenään C. Isidoro,

— Alankomaiden hallitus, asiamiehenään H. G. Sevenster,

— Portugalin hallitus, asiamiehinään L. Fernandes ja A. P. Matos Barros,

— Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään M. Huttunen ja N. B. Rasmussen,

kuultuaan julkisasiamiehen 8.6.2004 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee tietokantojen oikeudellisesta suojasta 11 päivänä maaliskuuta 1996 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 96/9/EY (EYVL L 77, s. 20; jäljempänä direktiivi) 7 artiklan tulkintaa.

2 Ennakkoratkaisupyyntö on esitetty asiassa, jossa kantajana on Fixtures Marketing Ltd (jäljempänä Fixtures) ja vastaajana Oy Veikkaus Ab (jäljempänä Veikkaus). Kyseinen riita on syntynyt, kun Veikkaus on käyttänyt vedonlyöntipelien järjestämisessä tietoja, jotka koskevat Englannin jalkapallosarjojen otteluita.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Yhteisön lainsäädäntö

3 Direktiivin tarkoituksena on sen 1 artiklan 1 kohdan mukaan kaikenmuotoisten tietokantojen oikeudellinen suojaaminen. Tietokanta määritellään saman direktiivin 1 artiklan 2 kohdassa niin, että sillä tarkoitetaan sellaisten "teosten, tietojen tai muiden itsenäisten aineistojen kokoelmaa, jotka on järjestetty järjestelmällisellä tai menetelmällisellä tavalla ja [joihin] elektronisesti tai muulla tavoin on mahdollistettu yksilöllinen pääsy".

4 Direktiivin 3 artiklan mukaan "tietokannat, jotka aineiston valinnan tai järjestämisen perusteella muodostavat tekijän omaperäisen henkisen luomuksen", saavat tekijänoikeussuojaa.

5 Direktiivin 7 artiklassa säädetään sui generis -oikeudesta seuraavasti:

"Suojan kohde

1. Jäsenvaltioiden on säädettävä tietokannan valmistajalle oikeus kieltää sellaisen tietokannan, jonka sisällön kerääminen, varmistaminen tai esittäminen merkitsee määrällisesti ja/tai laadullisesti huomattavaa investointia, koko sisällön tai laadullisesti ja/tai määrällisesti arvioituna olennaisen osan kopiointi ja/tai uudelleenkäyttö.

2. Tätä lukua sovellettaessa tarkoitetaan

a) 'kopioinnilla' tietokannan koko sisällön tai sen olennaisen osan pysyvää tai väliaikaista siirtämistä tallennusalustalta toiselle millä tavalla ja missä muodossa tahansa;

b) 'uudelleenkäytöllä' tietokannan koko sisällön tai sen olennaisen osan mitä tahansa saattamista yleisön saataville kopioita levittämällä, vuokraamalla, onlinesiirrolla tai muulla siirtotavalla. Kun oikeudenhaltija tai joku hänen suostumuksellaan on ensimmäisen kerran myynyt tietokannan kopion yhtei-

sössä, oikeudenhaltijan oikeus määrätä kyseisen kopion edelleenmyymisestä yhteisössä raukeaa.

Julkinen lainaaminen ei ole kopiointia tai uudelleenkäyttöä.

3. Edellä 1 kohdassa tarkoitettu oikeus voidaan siirtää, luovuttaa tai siihen voidaan antaa sopimukseen perustuva käyttölupa.

4. Tämän artiklan 1 kohdassa säädettyä oikeutta sovelletaan riippumatta siitä, että tekijänoikeus tai muut oikeudet mahdollisesti suojaavat tietokantaa. Sen lisäksi mainittua oikeutta sovelletaan riippumatta siitä, että tekijänoikeus tai muut oikeudet mahdollisesti suojaavat tietokannan sisältöä. Tietokantojen suojaaminen tämän artiklan 1 kohdassa säädetyllä oikeudella ei rajoita niiden sisältöön kohdistuvia oikeuksia.

5. Tietokannan sisällön epäolennaisten osien jatkuva ja järjestelmällinen kopiointi tai uudelleenkäyttö, jotka voisivat johtaa tämän tietokannan tavanmukaisen käytön vastaisiin toimiin tai jotka voisivat aiheuttaa kohtuutonta vahinkoa tietokannan valmistajan laillisille eduille, eivät ole sallittuja."

Kansallinen lainsäädäntö

6 Tekijänoikeuslain (404/1961) 49 §:n 1 momentin, sellaisena kuin se oli ennen direktiivin täytäntöönpanoa ja sellaisena kuin se oli lailla 34/1991 muutettuna, mukaan luetteloa, taulukkoa, ohjelmaa ja muuta sellaista työtä, jossa on yhdisteltynä

suuri määrä tietoja, ei valmistajan suostumuksetta saa jäljentää, ennen kuin kymmenen vuotta on kulunut siitä vuodesta, jona työ julkaistiin.

7 Direktiivi on saatettu osaksi Suomen lainsäädäntöä 3.4.1998 annetulla lailla 250/1998, jolla on muutettu tekijänoikeuslakia.

8 Tekijänoikeuslain 49 §:n 1 momentissa, sellaisena kuin se on lailla 250/1998 muutettuna, säädetään seuraavaa:

"Sillä, joka on valmistanut

1) luettelon, taulukon, ohjelman, tai muun sellaisen työn, jossa on yhdisteltynä suuri määrä tietoja, tai

2) tietokannan, jonka sisällön kerääminen, varmistaminen tai esittäminen on edellyttänyt huomattavaa panostusta,

on yksinomainen oikeus määrätä työn koko sisällöstä tai sen laadullisesti tai määrällisesti arvioiden olennaisesta osasta valmistamalla siitä kappaleita ja saattamalla ne yleisön saataviin."

Pääasian oikeudenkäynti ja ennakkoratkaisukysymykset

9 Football Association Premier League Ltd ja Football League Ltd vastaavat Englannissa ammattijalkapallosarjojen organisoinnista. Tämän organisoinnin osana laaditaan kulloisenkin ottelukauden ottelujärjestys; 41 viikon mittaisen ottelukauden aikana pelataan noin 2 000 ottelua.

10 Ottelujärjestysten laatiminen edellyttää sitä, että huomioon otetaan tietyt tekijät, joita ovat muun muassa se sääntö, että jokainen joukkue pelaa vastakkain kaksi kertaa eli kerran kotona ja kerran vieraissa, pyrkimys välttää sitä, että samalta paikkakunnalta olevilla joukkueilla on kotiottelu samana päivänä, sekä kansainväliset jalkapallotapahtumat, muut yleisötapahtumat ja järjestyksenpitoon liittyvät näkökohdat.

11 Ottelujärjestyksen laatimiseen liittyvät työt aloitetaan vuotta ennen ottelukauden alkua. Laatimistyön tekee työryhmä, johon kuuluvat muun muassa ammattijalkapalloliigojen ja tiettyjen seurojen edustajat, ja tässä tarkoituksessa pidetään kokouksia, joihin osallistuvat näiden edustajien lisäksi kannattajayhdistysten ja poliisivoimien edustajia. Laatimisessa käytetään Sema-nimiseltä yhtiöltä ostettua tietokoneohjelmaa.

12 Ottelukauden aikana ottelujärjestyksiin tehdään muutoksia esimerkiksi televisioyhtiöiden toivomuksesta tai siksi, että ottelukierroksen otteluita joudutaan siirtämään sääolosuhteiden vuoksi.

13 Ammattijalkapalloliigojen tehtävänä on myös valvoa otteluiden järjestämistä ja pelaajien pelioikeuksia, ja nämä liigat myös tarkastavat ja vahvistavat otteluiden tulokset.

14 Football League Ltd:lle aiheutuu näistä toiminnoista noin 2,3 miljoonan punnan (GBP) kustannukset vuodessa.

15 Veikkauksella on Suomessa yksinoikeus rahapelien järjestämiseen. Pelikohteina ovat muun muassa jalkapallo-ottelut. Tässä yhteydessä Veikkaus käyttää eri vedonlyöntipelejä varten Englannin jalkapallosarjoja koskevia ottelutietoja eli lähinnä tietoja valioliigan ja 1. divisioonan otteluista. Kullakin viikolla vedonlyönnin kohteena on noin 200 jalkapallo-ottelua. Vedonlyöntipelien järjestämiseksi Veikkaus kerää viikoittain Internetistä, sanomalehdistä ja jalkapalloseuroilta tiedot noin 400 jalkapallo-ottelusta ja varmistaa valittujen otteluiden tietojen oikeellisuuden useista lähteistä. Veikkauksen vuosittainen liikevaihto on näiden Englannin jalkapallo-otteluiden vedonlyöntikohteiden osalta useita kymmeniä miljoonia euroja.

16 Vantaan käräjäoikeus totesi 17.6.1996 antamassaan tuomiossa (S 94/8994, nro 5507), että ottelujärjestys on tekijänoikeuslain 49 §:n, sellaisena kuin se on muutettuna lailla 34/1991, mukainen luettelo, joka sisältää suuren määrän tietoja, ja että Veikkaus oli loukannut ottelujärjestyksen saamaa luettelosuojaa. Helsingin hovioikeus kumosi kuitenkin tämän tuomion 9.4.1998 antamallaan tuomiolla (S 96/1304, nro 1145) ja katsoi, ettei luettelosuojan loukkausta ollut tapahtunut. Korkein oikeus ei myöntänyt asiassa valituslupaa.

17 Fixtures on direktiivin tultua voimaan nostanut Vantaan käräjäoikeudessa Veikkausta vastaan kanteen, jossa se vaatii sen vahvistamista, että Veikkaus on 1.1.1998 lukien käyttänyt ilman lupaa tietokantaa, joka muodostuu Englannin jalkapalloliigojen ottelujärjestyksestä.

18 Tekijänoikeusneuvosto, jolta Vantaan käräjäoikeus on pyytänyt lausuntoa, on todennut, ettei Suomessa voimassa olevan tekijänoikeuslain mukaisen suojan edellytyksenä ole, että tietokanta täyttäisi direktiivin 1 artiklan 2 kohdan määritelmän. Tekijänoikeusneuvosto on edellä mainitun luettelosuojaa koskevan Helsingin hovioikeuden tuomion perusteella katsonut, että kysymyksessä olevaa ottelujärjestystä voidaan pitää myös tekijänoikeuslain 49 §:ssä, sellaisena kuin se on muutettuna lailla 250/1998, tarkoitettuna tietokantana, jonka sisällön kerääminen, varmistaminen tai esittäminen on edellyttänyt huomattavaa panostusta. Se on kuitenkin katsonut, ettei Veikkaus ole menettelyllään loukannut tämän tietokannan nauttimaa suojaa.

19 Vantaan käräjäoikeus on katsonut, että oikeustila on epäselvä sen suhteen, onko riidanalainen ottelujärjestys suojaa saava tietokanta, ja erityisesti sen suhteen, millaista menettelyä on pidettävä direktiivissä tarkoitetun tietokantasuojan loukkauksena; tämän vuoksi se on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

"1) Voidaanko direktiivin 7 artiklan 1 kohdan vaatimusta investointien kohdistumisesta tietokannan valmistamiseen tulkita niin, että 1 kohdassa mainitulla keräämisellä ja siihen kohdistuvalla investoinnilla tarkoitetaan nyt esillä olevassa tapauksessa sitä investointia, joka kohdistuu itse otteluaikojen ja otteluparien määräämiseen, ja kuuluuko ottelujärjestyksen laatimiseen sellaisia investointeja, jotka eivät tule kysymykseen arvioitaessa suojan kriteerejä?

2) Onko direktiivillä tarkoitettu suojata sitä, etteivät muut kuin ottelujärjestyksen laatijat ilman lupaa voi käyttää ottelujärjestyksessä olevia tietoja vedonlyöntitoiminnassa tai muuten kaupallisessa toiminnassa?

3) Onko Veikkauksen käytön kohteena direktiivin vaatimuksen mukaisesti laadullisesti ja/tai määrällisesti olennainen osa tietokannasta ottaen huomioon, että ottelujärjestyksen mukaisista ottelutiedoista käytetään kerrallaan yhden viikon ajaksi tarvittavat veikkauskohteet viikoittain julkaistavissa veikkauskupongeissa ja että tiedot otteluista hankitaan ja tarkastetaan muista lähteistä kuin tietokannan valmistajalta tällaisen menettelyn jatkuessa koko pelikauden ajan?"

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Tutkittavaksi ottaminen

20 Euroopan yhteisöjen komissio on epäillyt, voidaanko ennakkoratkaisupyyntö ottaa tutkittavaksi. Se väittää, että ennakkoratkaisupyynnöstä ei ensinnäkään ilmene, millainen suhde Englannin jalkapalloliigojen sekä Fixturesin välillä on, eikä asiassa ole täsmennetty, millä perusteella ja missä laajuudessa Fixtures on saanut oikeuden käyttää liigojen tietokantaa. Toiseksi komission mukaan ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ei ole esittänyt tietoja myöskään siitä, onko Veikkaus kopioinut tietokannan sisällön ja/tai käyttänyt sitä uudelleen direktiivin 7 artiklassa tarkoitetulla tavalla.

21 Tältä osin on syytä muistuttaa, että oikeuskäytännössä on vakiintuneesti todettu, että jotta yhteisön oikeutta voitaisiin tulkita siten, että tulkinta olisi kansalliselle tuomioistuimelle hyödyllinen, kansallisen tuomioistuimen on määritettävä esittämiinsä kysymyksiin liittyvät tosiseikat ja oikeussäännöt tai ainakin selostettava ne tosiseikkoja koskevat lähtökohdat, joihin nämä kysymykset perustuvat (asia C-67/96, Albany, tuomio 21.9.1999, Kok. 1999, s. I-5751, 39 kohta).

22 Tietojen antamisella ennakkoratkaisupyynnöissä pyritään paitsi siihen, että näiden tietojen perusteella yhteisöjen tuomioistuin voi antaa vastauksia, joista on hyötyä, myös siihen, että jäsenvaltioilla ja muilla osapuolilla on mahdollisuus esittää huomautuksensa EY:n tuomioistuimen perussäännön 20 artiklan mukaisesti. Yhteisöjen tuomioistuimen on valvottava, että tämä mahdollisuus turvataan, kun otetaan huomioon se, että edellä mainitun artiklan mukaan ainoastaan ennakkoratkaisupyynnöt annetaan tiedoksi kyseisille osapuolille (em. asia Albany, tuomion 40 kohta).

23 Nyt käsiteltävänä olevassa asiassa niistä huomautuksista, jotka pääasian asianosaiset ja jäsenvaltioiden hallitukset ovat esittäneet EY:n tuomioistuimen perussäännön 20 artiklan nojalla, ilmenee, että näille osapuolille on selvinnyt ennakkoratkaisupyynnössä annettujen tietojen perusteella se seikka, että pääasian oikeusriita syntyi siksi, että Veikkaus oli käyttänyt urheiluvedonlyönnin järjestämiseksi tietoja, jotka olivat peräisin ammattijalkapalloliigojen laatimista jalkapallosarjojen ottelujärjestyksistä, ja että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on tässä yhteydessä esittänyt kysymyksiä, jotka koskevat direktiivin 7 artiklassa käyttöön otetun sui generis -oikeuden soveltamisalaa ja merkitystä.

24 Yhteisöjen tuomioistuin on myös voinut ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen esittämien tietojen perusteella perehtyä siinä määrin pääasian tilanteeseen, että se voi tulkita asianomaisia yhteisön säännöksiä niin, että se ottaa tulkinnassa huomioon kyseisen riidan kohteen.

25 Siitä, ettei ennakkoratkaisupyynnössä ole tietoja Englannin jalkapalloliigojen ja Fixturesin välisistä suhteista, on todettava, että tässä asiassa esitettyjen huomautusten sisällöstä ilmenee, että näiden tietojen puuttumisesta huolimatta jäsenvaltioiden hallitukset ja komissio ovat ymmärtäneet oikein yhteisöjen tuomioistuimelle esitettyjen kysymysten kohteen ja merkityksen ja ne ovat pystyneet esittämään asianmukaisesti näkemyksensä näistä kysymyksistä. Tietojen puuttuminen ei ole myöskään vaikuttanut yhteisöjen tuomioistuimen kykyyn antaa kansalliselle tuomioistuimelle hyödyllisiä vastauksia näihin kysymyksiin.

26 Vaikka ennakkoratkaisupyynnössä ei myöskään ole lausuttu siitä kysymyksestä, onko Veikkauksen menettelyä pidettävä kopiointina tai uudelleenkäyttönä, Vantaan käräjäoikeuden toinen ennakkoratkaisukysymys on asiayhteytensä perusteella ymmärrettävä niin, että sillä pyritään saamaan selvennystä siltä osin, miten näitä kahta käsitettä, joita käytetään direktiivin 7 artiklan 1 ja 5 kohdassa säädettyjen kieltojen ulottuvuuden määrittelemiseksi, on tulkittava.

27 Tästä seuraa, että ennakkoratkaisupyyntö voidaan ottaa tutkittavaksi.

Asiakysymys

28 Aluksi on syytä todeta, että ennakkoratkaisupyynnön mukaan Vantaan käräjäoikeuden esittämät kysymykset perustuvat siihen lähtökohtaan, että jalkapallosarjojen ottelujärjestys on tekijänoikeuslain 49 §:n 1 momentin 2 kohdassa, sellaisena kuin tämä pykälä on muutettuna lailla 250/1998, tarkoitettu tietokanta.

29 Koska tämän säännöksen mukaan siinä säädetyn suojan edellytyksenä on se, että tietokannan sisällön kerääminen, varmistaminen tai esittäminen on edellyttänyt huomattavaa panostusta, Vantaan käräjäoikeus tiedustelee ensimmäisellä kysymyksellään, mitä direktiivin 7 artiklan 1 kohtaan sisältyvällä tietokannan sisällön keräämisen käsitteellä tarkoitetaan, kun kerran tämä käsite on toistettu edellä mainitussa tekijänoikeuslain säännöksessä. Tarkemmin ottaen ensimmäinen kysymys koskee sitä, ovatko ne investoinnit, jotka tietokannan muodostava henkilö on tehnyt tietojen luomiseksi, otettava huomioon tutkittaessa, onko tietokannan muodostamiseen liittyvä investointi huomattava.

30 Vaikka tässä kysymyksessä mainitaan yksinomaan tietokannan sisällön keräämiseen liittyvän investoinnin käsite, ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että Vantaan käräjäoikeus tiedustelee yleisesti sitä, miten suojatun tietokannan käsite on ymmärrettävä tilanteessa, jossa on kyse jalkapallosarjojen ottelujärjestyksestä, kuten tämän tuomion 19 kohdasta ilmenee.

31 Jotta ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle voitaisiin antaa hyödyllinen vastaus, on siis syytä lausua laajemminkin siitä, millainen ulottuvuus on direktiivin 7 artiklan 1 kohdalla, jossa määritellään sui generis -oikeuden nojalla saatavan suojan soveltamisala.

32 Direktiivin 7 artiklan 1 kohdan mukaan sui generis -oikeuden mukaista suojaa saavat ainoastaan ne tietokannat, jotka täyttävät sen täsmällisesti määritellyn kriteerin, että tietokannan sisällön kerääminen, varmistaminen tai esittäminen merkitsee määrällisesti ja/tai laadullisesti huomattavaa investointia.

33 Direktiivin 9, 10 ja 12 perustelukappaleen mukaan direktiivin päämääränä on kannustaa ja suojata investointeja tietojen "säilyttämiseen" ja "käsittelyyn" käytettäviin järjestelmiin, jotka myötävaikuttavat tietopalvelumarkkinoiden kehitykseen tilanteessa, jolle on tyypillistä eri toimialoilla vuosittain syntyvien ja käsiteltävien tietomäärien voimakas kasvu. Tästä seuraa, että tietokannan sisällön keräämiseen, varmistamiseen tai esittämiseen liittyvän investoinnin käsite on ymmärrettävä yleisesti niin, että sillä tarkoitetaan investointia, joka on tehty itse tietokannan muodostamiseksi.

34 Tässä yhteydessä tietokannan sisällön keräämiseen liittyvän investoinnin käsite on — kuten Veikkaus sekä Saksan ja Alankomaiden hallitukset ovat esittäneet — ymmärrettävä niin, että sillä tarkoitetaan voimavaroja, jotka käytetään olemassa olevien aineistojen etsintään ja niiden kokoamiseen tietokantaan, eikä sillä tarkoiteta niitä voimavaroja, jotka käytetään aineistojen luomiseen. Kuten Saksan hallitus on esittänyt, direktiivissä säädetyn, sui generis -oikeuden nojalla saatavan suojan tavoitteena on nimittäin se, että kannustetaan olemassa olevien tietojen säilyttämi-

seen ja käsittelyyn käytettävien järjestelmien luomiseen, eikä tavoitteena siis ole se, että luotaisiin aineistoja, jotka voitaisiin myöhemmin koota tietokantaan.

35 Tätä tulkintaa tukee direktiivin 39 perustelukappale, jonka mukaan sui generis -oikeuden tarkoituksena on taata suoja tietokannan "sisällön laatimisen ja kokoamisen" yhteydessä tehtyjen taloudellisten ja ammatillisten investointien tulosten väärinkäyttämiseltä. Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 61–66 kohdassa, siitä huolimatta, että eri kieliversioissa käytetyt termit poikkeavat hieman toisistaan, kaikki tämän 39 perustelukappaleen kieliversiot tukevat sitä tulkintaa, jonka mukaan keräämisen käsite ei kata tietokantaan sisällytettävien aineistojen luomista.

36 Direktiivin 19 perustelukappale, jonka mukaan useista musiikkiesitysten tallenteista muodostuvaan CD-koosteeseen ei liity sui generis -suojan edellyttämää riittävää investointia, on lisäperusteluna tälle tulkinnalle. Siitä ilmenee nimittäin, että tietokannassa olevien teosten tai aineistojen eli tässä tapauksessa CD-koosteen luomiseen käytettyjä voimavaroja ei voida rinnastaa investointiin, joka liittyy tietokannan sisällön keräämiseen, eikä näitä voimavaroja voida siksi ottaa huomioon tutkittaessa, onko tietokannan muodostamiseen liittyvä investointi huomattava.

37 Tietokannan sisällön varmistamiseen liittyvän investoinnin käsite on ymmärrettävä niin, että sillä tarkoitetaan voimavaroja, jotka tietokantaa muodostettaessa ja sen toiminnan aikana käytetään etsittyjen aineistojen paikkansapitävyyden tarkastamiseen sen varmistamiseksi, että tietokantaan sisällytettävä tai sisältyvä informaatio on luotettavaa. Tietokannan sisällön esittämiseen liittyvän investoinnin käsite kattaa puolestaan ne voimavarat, joilla tietokannasta pyritään tekemään tietojenkäsittelyyn soveltuva, eli ne voimavarat, jotka käytetään tietokantaan sisältyvien aineistojen järjestelmälliseen tai menetelmälliseen järjestämiseen ja siihen, että mahdollistetaan yksilöllinen pääsy aineistoihin.

38 Tietokannan muodostamiseen liittyvä investointi voi koostua inhimillisten, taloudellisten tai teknisten voimavarojen tai keinojen käytöstä, mutta investoinnin on oltava määrällisesti tai laadullisesti huomattava. Määrää koskevalla arvioinnilla viitataan laskettavissa olevien voimavarojen käyttöön ja laatua koskevalla arvioinnilla ponnistuksiin, jotka eivät ole mitattavissa, kuten henkisiin ponnistuksiin tai energian käyttöön, kuten direktiivin 7, 39 ja 40 perustelukappaleesta ilmenee.

39 Tässä yhteydessä se, että tietokannan muodostaminen liittyy päätoiminnan harjoittamiseen, jonka osana tietokannan muodostava henkilö samalla myös luo tähän tietokantaan sisällytettävät aineistot, ei sinänsä estä sitä, että tämä henkilö voi vaatia sui generis -oikeuden nojalla saatavaa suojaa; edellytyksenä tältä osin on kuitenkin se, että tämä henkilö osoittaa, että näiden aineistojen keräämiseen, varmistamiseen ja esittämiseen, sellaisina kuin niiden merkitystä on täsmennetty tämän tuomion 34–37 kohdassa, on tehty määrällisesti tai laadullisesti huomattava investointi, joka on itsenäinen suhteessa näiden aineistojen luomiseen käytettyihin voimavaroihin.

40 Vaikka tietojen etsintä ja niiden paikkansapitävyyden varmistaminen tietokantaa muodostettaessa ei lähtökohtaisesti edellytä tietokannan muodostavalta henkilöltä erityisten voimavarojen käyttöä, koska tämä henkilö on luonut tiedot ja ne ovat hänen käytettävissään, tietojen kokoaminen, niiden järjestelmällinen tai menetelmällinen järjestäminen tietokannan osaksi, yksilöllisen tietoihin pääsyn mahdollistaminen ja tietojen paikkansapitävyyden varmistaminen tietokannan koko toiminta-ajan kuluessa voivat edellyttää direktiivin 7 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua määrällisesti ja/tai laadullisesti huomattavaa investointia.

41 Pääasian oikeudenkäynnin osalta on todettava, että Vantaan käräjäoikeuden kuvailemilla inhimillisillä ja teknisillä voimavaroilla, jotka on mainittu tämän tuomion 11 kohdassa, pyritään siihen, että määritettäisiin jalkapallosarjojen organisoinnin osana jalkapallosarjojen eri ottelukierrosten otteluiden päivämäärät, kellonajat ja koti- ja vierasjoukkueet sellaisten parametrien mukaisesti, jotka on esitetty tämän tuomion 10 kohdassa.

42 Voimavarojen käyttäminen tähän tarkoitukseen on investointi, joka liittyy ottelujärjestyksen luomiseen, kuten Veikkaus sekä Saksan ja Portugalin hallitukset ovat esittäneet. Tällainen investointi, joka koskee itse jalkapallosarjojen organisointia, liittyy tietokantaan sisällytettävien tietojen eli eri jalkapallosarjojen jokaista yksittäistä ottelua koskevien tietojen luomiseen. Tätä investointia ei siis voida ottaa huomioon sovellettaessa direktiivin 7 artiklan 1 kohtaa.

43 Näin ollen on tutkittava, merkitseekö jalkapallosarjan ottelujärjestyksen sisällön kerääminen, varmistaminen tai esittäminen määrällisesti tai laadullisesti huomattavaa investointia, kun tarkastelun ulkopuolelle jätetään edellisessä tuomion kohdassa mainittu investointi.

44 Jalkapallosarjan ottelujärjestykseen otettavien tietojen etsiminen ja kokoaminen eivät edellytä erityistä ponnistusta ammattijalkapalloliigoilta. Näiden tietojen etsiminen ja kokoaminen liittyvät nimittäin erottamattomasti yhteen näiden tietojen luomisen kanssa, ja nämä liigat osallistuvat tähän luomiseen jalkapallosarjojen organisoinnista vastaavina tahoina. Jalkapallosarjan ottelujärjestyksen sisällön kerääminen ei siis edellytä mitään sellaista investointia, joka olisi itsenäinen suhteessa siihen investointiin, jota ottelujärjestykseen sisällytettävien tietojen luominen edellyttää.

45 Ammattijalkapalloliigojen ei myöskään tarvitse tehdä mitään erityistä ponnistusta tarkistaakseen jalkapallosarjojen otteluita koskevien tietojen paikkansapitävyyden ottelujärjestystä laadittaessa, koska jalkapalloliigat ovat itse mukana luomassa näitä tietoja. Ottelukauden aikana ottelujärjestyksen sisällön paikkansapitävyys varmistetaan — kuten Fixturesin huomautuksista ilmenee — niin, että tiettyjä ottelujärjestyksen tietoja mukautetaan silloin, kun jalkapalloliigat päättävät siirtää ottelua tai ottelukierrosta tai kun tällainen siirto tehdään yhteisymmärryksessä liigojen kanssa. Kuten Veikkaus on korostanut, tällaisen varmistamisen ei voida katsoa merkitsevän huomattavaa investointia.

46 Myös jalkapallosarjan ottelujärjestyksen esittäminen on läheisessä yhteydessä ottelujärjestykseen sisältyvien tietojen luomiseen, mitä tukee se, että ennakkoratkaisupyynnössä ei viitata sellaisiin töihin tai voimavaroihin, jotka liittyisivät erityisesti juuri tällaiseen esittämiseen. Tämän esittämisen ei siksi voida katsoa edellyttävän sellaista investointia, joka olisi itsenäinen suhteessa siihen investointiin, joka liittyy tietokantaan sisällytettävien tietojen luomiseen.

47 Tästä seuraa, että jalkapallosarjan ottelujärjestyksen sisällön keräämisen, varmistamisen tai esittämisen ei voida katsoa merkitsevän sellaista huomattavaa investointia, jonka perusteella direktiivin 7 artiklassa säädetyn sui generis -oikeuden nojalla saatava suoja voisi kattaa kyseisen ottelujärjestyksen.

48 Tämän tuomion 13 kohdassa kuvailtujen toimintojen osalta on todettava, että ne eivät liity ottelujärjestyksen laatimiseen. Kuten Veikkaus on todennut, tällaisiin toimintoihin käytettyjä voimavaroja ei voida ottaa huomioon tutkittaessa, onko ottelujärjestysten sisällön kerääminen, varmistaminen tai esittäminen edellyttänyt huomattavaa investointia.

49 Edellä esitetyn perusteella ensimmäiseen ennakkoratkaisukysymykseen on vastattava, että direktiivin 7 artiklan 1 kohtaan sisältyvä tietokannan sisällön keräämiseen liittyvän investoinnin käsite on ymmärrettävä niin, että sillä tarkoitetaan voimavaroja, jotka käytetään olemassa olevien aineistojen etsintään ja niiden kokoamiseen tietokantaan. Tämä käsite ei kata niitä voimavaroja, jotka käytetään tietokannan sisällön muodostavien aineistojen luomiseen. Kun kyse on ottelujärjestyksen laatimisesta jalkapallosarjojen organisoimista varten, tämä käsite ei siis kata niitä voimavaroja, jotka käytetään jalkapallosarjan eri otteluiden päivämäärien ja kellonaikojen sekä niissä vastakkain pelaavien joukkueiden määrittämiseen.

50 Edellä esitetyn perusteella muihin ennakkoratkaisukysymyksiin ei ole syytä vastata.

Oikeudenkäyntikulut

51 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä yhteisöjen tuomioistuimessa, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla yhteisöjen tuomioistuin (suuri jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Tietokantojen oikeudellisesta suojasta 11 päivänä maaliskuuta 1996 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 96/9/EY 7 artiklan 1 kohtaan sisältyvä tietokannan sisällön keräämiseen liittyvän investoinnin käsite on ymmärrettävä niin, että sillä tarkoitetaan voimavaroja, jotka käytetään olemassa olevien aineistojen etsintään ja niiden kokoamiseen tietokantaan. Tämä käsite ei kata niitä voimavaroja, jotka käytetään tietokannan sisällön muodostavien aineistojen luomiseen. Kun kyse on ottelujärjestyksen laatimisesta jalkapallosarjojen organisoimista varten, tämä käsite ei siis kata niitä voimavaroja, jotka käytetään jalkapallosarjan eri otteluiden päivämäärien ja kellonaikojen sekä niissä vastakkain pelaavien joukkueiden määrittämiseen.

Allekirjoitukset